

NIEJAKO (228) *pron i pt*

niejako (222), **niejak** (6); niejako : niejak *BielKron* (2:6).

W pisowni łącznej (200), *w rozłącznej* (28).

-e- (35), -é- (9); -e- *MurzHist*, *MurzNT* (3), *Mącz* (19), *Oczko*, *KochTr*, *KochDz*, *KochPhaen*, *KochWz* (2), *ZawJeft*, *KochAp*, *OrzJan*, *SarnStat* (2); -é- *BiałKat* (2), też *ForCnR* (4); -e- : -é- *OpecŻyw* (1:3); a oraz o jasne (w tym w a 2 r. błędne znakowanie),

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVII w.*

I. Zaimek przysłówkowy [w tym: *cum vb* (91), *cum ai i av* (lub wyrażenie w funkcji *av*) (84)] (176) :

1. Zastępujący określenie stopnia nasilenia czegoś: *nieco*, *trochę*, *dość*; częściowo; często tłumaczy formacje deminutywne z przyrostkiem *-ulus* lub *composita* z przedrostkiem *sub-*; *nonnihil Mącz*, *Modrz*; *aliquo modo Miech*; *leniter, paulo, quidpiam Mącz* (153) : A gdy [byk] nie widział bóráná/ Zadrzały mu więc koláná: A będąc iuż nieiáko medł/ Włtawłzy ode lwá precz połzedł. *BierEz* K4, C4, P2; *OpecŻyw* 148v, 150v; *ForCnR* Bv; *PatKaz III* 121, 121v; Them gołczinczem może mynącz pana Poznanskiego. ale nyeiako daleko y nyezwiecayno profolom. *MetrKor* 59/276, 57/117; ALki albo wyfuki ogrodne ieft ziele podobne nieiako pflinka^m w wlołnofci *FalZioł* I 6b; Też fok w nos wpulfzczony czyłci głowę/ y bolenie iey vfmierza, ábowiem ma mocz w łobie rozná á nieiako przeciwná/ á przeto też przeciwnym niemoczam pomaga *FalZioł* I 48d; á gdy będzie trzy razy vwarzony á prawie biały/ tedy nieiako zaziębi/ albo chłodzi *FalZioł* III 6b, I 19d, 72b, 75b, 85a, 106b (22); Tak też kwałna zgaga z zapalenia ale nie dołtátecznego to ieft nie iako przenagabane⁸⁰ od zimna. *GlabGad* K5v; Nie iżby dułza brała złołc albo dobroc od nieba albo od ciała (acžkolwie wždy nie iako łie zaniłm łkłania) *GlabGad* L8; Czołło wielkie á zewłząd okrągłé, gołé gładkie y trochę łyłe, człowieka włpaniłego znamionuie, dobrego przyrodzenia y też rozumu, łmiałego, rołtropnego, długiego gniewu, ale wzdi taki będzie nieiako złołliwy y nieprawie pobožny *GlabGad* N4, A3v, C7v, D3, I8v, M7 (14); *MiechGlab* 52, 54; *MurzHist* C4; Słowo łacińskie [tj. *siliqua*] nieznaczy prółsto młóta abo iako indžie mowią słodžin/ ale nierowno inłzé rzeczy/ a miedzy inłżemi/ łuskinié iakie łą na grochu i na inłżem zbožu ktoré się włuskiniach rodži/ Greckié téłż słowo [tj. *κερατιον*] nieiako kłému ieft *MurzNT* 196 *marg*; *GliczKsiąž* D6, F5, I6v, I8v, L2v, M8v, O; *GroicPorz* bb, kk2, kk4, 114, mm; *RejZwierz kt*; Kažimirz nieiáko wátpił/ bo thák ná přetce nie mogł mieć wiele ludzi z Niemiec áni z Rułi *BielKron* 347; s tąd że łie džiłow morłkich y łełnych náplódžiło ná łwiecie/ które łą podobne nieiák człowiekowi: iáko Małpy/ Kocžkodani *BielKron* 462v, 33v, 204, 232v; *KwiatKsiąž* Qv; *Historia fabularis*, *Niepełna hiłtoria/ Wymyłłona powiełł*/ prawdzie nieyáko podobna. *Mącz* 113b; *Remissius et placatus ferre*, Nieták łie bárzo gniewáć/ Opłónáć nieyáko. *Mącz* 302b; *Politulus* [...], *Prziochędožnieyłzym nieyáko ochędožny*. *Mącz* 308a; *Num illi molestae quidpiam hae sunt nuptiae*, A prawđá yž mu nieyáko yełł przicięłłże to wefele. *Mącz* 341c, 74d, 108b, 119c, 181a, 262b (14); Aby łobie potraw przyrodzonych miernie pożywał: á ku przeciwnym nieiáko łye łkłaniał. *SienLek* 29, 20, 20v, 21, 27v, 40, 93v, 147 [2 r.]; *RejAp* 50; Nie przepomnię też tu owego ćwiczenia które v dworu nie do końca iefłcže zágáłł/ bo przedłię Ricerłkiemu rzemiełłtu nieiáko náleży/ iáko ieft kámieniem ćilłkanie/ wzawod biełganie/ łkakanie/ j ine podobne temu *GórłDworz* E3; A przetho mnie łie widzi/ iż łie tu nieiáko Alexánder chłubi/ přágnáć tego czego widział iż mu nie dołtawáło

Górndworz G8v, B4v, R3, R4v, T8v, X4v, L13; *HistRzym* 22; *RejPosWiecz*² 92; *BiałKat* 46; *KuczbKat* 5; *RejZwierc* 166v; *BudNT* Ii6; *CzechRozm* 69v, 70, 243; Włzákże zwykłe karanie za złodzieyftwa zda fię być nieiáko vmiárkowania godne/ áby ci co máłą rzecz vkrádną niebyli ná gardle karáni. *ModrzBaz* 77v, 80v, 102, 110v; *Oczko* 26v; *SkarŻyw* A4, 87, 206, 251; *CzechEp* 150; *KochFr* 74; *KochWz* 137, 139; *ZawJeft* 35; *LatHar* 10; *SarnStat* 1003, 1018; *SkarKaz* 274b; *PaxLiz* D2v.

W połączeniu z comp (17): także ony duchy ófwieczone, wednie nieiáko mgleyfie bywaią dla flonecney iałności, ale wednie [*lege*: w nocy] lepfiży wzrok miewaią dla floncza oddalenia. *GlabGad* B5; *BibRadz* *5v; Ferdynándus Krol then go nieiák frodzey gromił flowy w thy flowá *BielKron* 229; *Compluscus*, Nieyáko więcey *Mącz* 307b; *Pertinator* in disserendo vel disputando, Nieyáko vpornieyfzy. *Mącz* 448a; *SienLek* 10, 41v, 182; *Górndworz* T8; *RejZwierc* 3v; Drudzy nie iáko fá mędrfiży/ włzákoż nie do końca/ ktorzy ácz ná to zezwalaia że w piśmie świętem omyłki być mogą y fá *BudNT przedm* b; *CzechRozm* 182; *ModrzBaz* 39v; Zkąd możem to rozumieć/ że im kto cudnieyfzy/ Tym nieiáko być muśi Bogu podobnieyfzy. *KochDz* 106; *KochPhaen* 18; *Górnrzm* G2; *WujNT* 259.

Połączenie: »jakoby (...) niejako « (2): *RejPosWiecz*³ 96v; ABowiem gniew á rozniewanie fá od fiebie ty dwie rzeczy iákoby nieiáko rozne/ iákoby pijány á opilec. *RejZwierc* 75v.

Wyrażenia: »niejako nazbyt« (1): możem takowé vftawy obciążliwé odmięnic/ iefli fá nieiáko nałbyt nieznośné *MurzNT* 76v.

»niejako troszkę (*a. trochę*)« (2): palcze nyeyako trofką krzyue czo ízlachczy barzo dlugye profte a glatkye *PatKaz III* 121v; *Subfervefactus* [...], Nieyáko trochę zágrzany/ wskipiały. *Mącz* 425c.

Szereg: »nieco, (albo) niejako« [*szyk 1:1*] (2): *Nonnihil haec sunt molesta mihi*, Nieyáko álbo nieco mi to yeft przikro. *Mącz* 250a, 250a,

2. Zastępujący określenie sposobu (23) :

a. *Nieokreślony: jakoś, w jakiś sposób; (quasi) quodammodo* *Cn* (21) : *ForCnR* C2v; *FalZioł* V [1]; iefthli rzeczy złe wyłfzey wypifanę na twarzy nie będą, to iefť, iż nie iefť puczołowaty, długo więzy, albo wždy nie iako znakomity [= *odznaczający się*] *GlabGad* N3, A5, F3, F5v; *KromRozm II* k3; A prze tho rodzicy gdiby fie im przydało nyeyáko kárác lyná/ niechay áni z gnyewu/ áni s furiey yákyey tego nye czynią. *GliczKsiąż* G3; *GroicPorz* 14; *BibRadz* *5v; Lepieyći wždy niemocnemu nieiáko pomoc/ á s przodku/ áby čás nieprzeminął. *SienLek* 33, 6; A co fie tycze vrzędu/ á ochmiſtrzowania tego/ widzę iż wdy nieiáko mu Dworzánin íproſtać może ná then čás/ kiedy będzie máło różny w leciech od páná *Górndworz* Kk, Bb7v; nie mniémaymy złotem/ ſrębrem/ kámieniém drogim/ rzezániém/ y wynáláſkiem ludzkim nieiáko wypodobnić páná Bogá. *BiałKat* 46v; *KuczbKat* 185, 200; *WujJudConf* 205; *CzechEp* 9; *WujNT* 471, *Gal* 2 arg.

b. *W zdaniu zaprzeczonym w funkcji zaimka przeczącego: w żaden sposób, wcale* (2) : miley fię chroń y nie oblapiay iey nieiako. *FalZioł* V 52; Ale gdy twarz będzie rumiana okrągła, wczas mięſłta, oczí też y brwi takież y nos maia propořtia [...], iż go wždy natura nieiáko nie naznamionowała. Takowy też muſi być dobry. *GlabGad* N3.

II. Partykuła (52) :

1. *Oslabiająca dosłowność wyrazu, sugerująca podobieństwo, kojarzenie się, podstawę do wyciągania wniosków: jak gdyby, poniekąd; pozornie, niby; quasi* *Vulg* (44) : *OpecŻyw* 37; *PatKaz III* 121v;

FalZioł I 143a, IV 27d; Czarz Przekopski thak naíf sprawą ze fyą nyeyako przegraza yako by myal czynycz skody panysthwam nafzym. *LibLeg* 7/103v; Mácedonowie wielkim ogárnieniem nieprzyacioł vćifnieni iuż nieiáko vřtawáli [*succumbere videbantur*] *HistAl* B8v; wąpić niemámy/ że nowy zákon/ má fwoie nowe vřtawy/ ktore zową Sacramentami a my ie téłz możem poczytać nieiáko za ceremonjé iako przedtem obrzezanié *MurzNT* 58v; *KromRozm* III B 6; *GroicPorz* dd3v; *Leop Num* 11/1; *SienLek* 28v; *RejPos* 337; *KuczbKat* 225; ále to ná półpolřtvo kłáda/ iákoby fie tełz przed nim nieiáko ná mdłóść półpolřtwa vřkárzáiac *CzechRozm* 77v, 12v, 179; *ModrzBaz* 50, 60v; *SkarJedn* 131; Wczym [*rozmyślaniach rzeczy boskich*] ták był gorący/ ifz częřtokroć od siebie odchodzić w ćiele fię być nie iáko nieczuiąc/ y od řmyřłow ćieleřnych odchodzić. *SkarŻyw* 202, A4, 206, 271, 348, 580, 583; *CzechEp* 223; *GórnRozm* H4; *KochAp* 13; á wđdy przećię nie tylko rádził ná tę woynę/ y Królá Władyřłáwa do tego/ áby iá ná Turká podnióřł/ nieiáko przymuřł *OrzJan* 120; Pewien tego bądź/ y tego fię w piřmie S. doczytał/ że rozgniewánego Pána Bogá ręce (ieřli ták rzec mam) nieiáko hámováła Moyzeřzowá modlitwá *LatHar* +8, 57, 171, 261, 270, 302; *SkarKaz* 5a [2 r.], 40b, 45b, 385b, 454a, b, 484a.

2. Imitujřca: pozornie, niby, udajřc (8) : iřż mily bog nieğdy widzi fie řpat z/ a nieiáko o nás niedbatz *OpecŻyw* 44; Kolátnus nieiák z gniewu rzekł *BielKron* 105; Láwęntá nieiáko dozwolił ále Andrzej nie. *BielKron* 300; oná chęřliwie to przyiáwřzy/ wzaiemnń nieiáko miłóść mu pokazáła *GórnDworz* Dd3v; nieco fię vřkromiřzy on hárdy Cárogrocki Biřkup Michał/ odpisał/ nie iáko fię ku zgodzie máiac *SkarJedn* 245; obaczył cud on wniefy człek báczny/ y wielkń iey řwiátořbliwość: ktorey przed niń táiac nieiáko iń fukáć począł: nie czynń tego [...] drugi raz *SkarŻyw* 192; *SkarKaz* 3a; [*Saul*] nieiáko fię káplńnem řřtał/ y prorokowáć fię [...] náuczył. *SkarKazSej* 679a.

Synonimy: **I.1.** *nieco*; **II.2.** *niby*.

Cf **JAKO**, **NIJAKO**

MP